Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 14. novembra 2024*

„Nesplnenie povinnosti členským štátom – Životné prostredie – Smernica 92/43/EHS – Ochrana prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín – Článok 6 ods. 2 – Primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu prirodzených biotopov v osobitných chránených územiach – Typy biotopov 6510 (nížinné senové lúky) a 6520 (horské senové lúky) chránené sústavou Natura 2000 – Straty plochy – Neexistencia osobitného dohľadu nad prirodzenými biotopmi – Všeobecné a štrukturálne opomenutie – Článok 4 ods. 1 – Návrh zoznamu lokalít každým členským štátom uvádzajúci typy prirodzených biotopov a druhy udomácnené na ich území, ktoré sa v týchto lokalitách nachádzajú – Pravidelná aktualizácia informácií o týchto lokalitách“

Vo veci C-47/23,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 31. januára 2023,

Európska komisia, v zastúpení: C. Hermes, a M. Noll-Ehlers, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

proti

Spolkovej republike Nemecko, v zastúpení: J. Möller a A. Hoesch, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory K. Jürimäe, vykonávajúca funkciu predsedníčky tretej komory, predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu sudcu tretej komory, sudcovia N. Jääskinen, M. Gavalec (spravodajca) a N. Piçarra,

generálny advokát: N. Emiliou,

tajomník: N. Mundhenke, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. marca 2024,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 5. septembra 2024,

* Jazyk konania: nemčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Vo svojej žalobe Európska komisia navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Nemecká spolková republika si tým, že:

– všeobecne a štrukturálne neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 (nížinné senové lúky) a 6520 (horské senové lúky) chránených sústavou Natura 2000, ktoré sú uvedené v prílohe I k smernici Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 1992, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102), zmenenej smernicou Rady 2013/17/EÚ z 13. mája 2013 (Ú. v. EÚ L 158, 2013, s. 193) (ďalej len „smernica o ‚biotopoch'"), v lokalitách, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené, a

– všeobecne a štrukturálne nepredkladala Komisii aktualizované údaje o typoch biotopov 6510 a 6520 v lokalitách, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 2 a článku 4 ods. 1 druhého odseku smernice o „biotopoch".

Právny rámec

Právo Únie

Smernica o „biotopoch"

2 Článok 1 smernice o „biotopoch" stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

…

b) *prirodzený biotop* znamená suchozemské alebo vodné územia, ktoré sa rozlišujú geografickými, abiotickými a biotickými znakmi, či už úplne prirodzenými, alebo poloprirodzenými;

c) *typy prirodzených biotopov európskeho významu* znamenajú tie, ktoré v rámci územia uvedeného v článku 2:
   i) sú v nebezpečenstve vymiznutia ich prirodzeného charakteru

   alebo
   ii) majú malé územie, na ktorom sa prirodzene pohybujú v dôsledku regresie alebo preto, že ide o skutočne malé územia,

   alebo
   iii) predstavujú výnimočné príklady typických znakov jedného alebo viacerých z deviatich nasledujúcich biogeografických regiónov: alpský, atlantický, čiernomorský, boreálny, kontinentálny, makaronézsky, stredomorský, panónsky a stepný.

Takéto typy prirodzených biotopov sú uvedené alebo môžu byť uvedené v prílohe I;

…

e) *stav ochrany prirodzeného biotopu* znamená súbor vplyvov pôsobiacich na prirodzený biotop a jeho typické druhy, ktoré môžu ovplyvniť jeho dlhodobé prirodzené rozdelenie, štruktúru a funkcie, ako aj dlhodobé prežitie jeho typických druhov v rámci územia uvedeného v článku 2.

Stav ochrany prirodzeného biotopu sa bude považovať za ‚priaznivý', keď:

– jeho prirodzený rozsah a územie, ktoré pokrýva, zostávajú stabilné alebo sa zväčšujú

a

– existuje špecifická štruktúra a funkcie, ktoré sú potrebné na jeho dlhodobé udržanie, a je pravdepodobné, že budú ďalej existovať v dohľadnom čase,

a

– stav ochrany jeho typických druhov je priaznivý, ako je definované v bode i);

…

l) *osobitné chránené územie* znamená lokalitu európskeho významu, označenú členskými štátmi štatutárnym, administratívnym a/alebo zmluvným aktom, kde sa uplatňujú ochranné opatrenia potrebné na zachovanie alebo obnovu prirodzených biotopov a/alebo populácií druhov, pre ktoré je lokalita vymedzená, v priaznivom stave ochrany."

3 Podľa článku 2 ods. 2 tejto smernice:

„Navrhnú sa opatrenia prijaté podľa tejto smernice, aby sa zachovali v prirodzenom stave ochrany alebo do takéhoto stavu obnovili, prirodzené biotopy a druhy divokej fauny a flóry európskeho významu."

4 Článok 3 ods. 1 a 2 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu.

Sústava Natura 2000 zahŕňa osobitné chránené územia klasifikované členskými štátmi podľa smernice [Rady] 79/409/EHS [z 2. apríla 1979 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. ES L 103, 1979, s. 1; Mim. vyd. 15/001, s. 98)].

2. Každý členský štát prispieva k vytvoreniu Natura 2000 úmerne k zastúpeniu typov prirodzených biotopov a biotopov druhov v rámci svojho územia, uvedených v odseku 1. Na tento účel a berúc do úvahy ciele uvedené v odseku 1 označí každý členský štát v súlade s článkom 4 lokality ako osobitné chránené územia."

5 Článok 4 tej istej smernice uvádza:

„1. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) a príslušných vedeckých informácií každý členský štát navrhne zoznam lokalít uvádzajúci, ktoré typy prirodzených biotopov v prílohe I a ktoré druhy v prílohe II, ktoré sú udomácnené na jeho území, sa v týchto lokalitách nachádzajú. Pre druhy živočíchov, ktoré využívajú rozsiahle územia, tieto lokality zodpovedajú tým lokalitám v rámci prirodzeného areálu týchto druhov, kde sa nachádzajú fyzikálne alebo biologické faktory dôležité pre ich život a ich reprodukciu. Pre vodné živočíchy pohybujúce sa na rozsiahlom území budú takéto lokality navrhnuté iba v prípade, ak existuje jasne identifikovateľné územie, predstavujúce fyzikálne a biologické faktory dôležité pre ich život a reprodukciu. V prípade potreby členské štáty navrhnú úpravu zoznamu z hľadiska výsledkov dohľadu uvedených v článku 11.

Tento zoznam sa predloží Komisii do troch rokov od oznámenia tejto smernice, spolu s informáciami o každej lokalite. Tieto informácie obsahujú mapu lokality, jeho [jej – *neoficiálny preklad*] názov, lokalizáciu, rozsah a údaje, ktoré sú výsledkom uplatnenia kritérií uvedených v prílohe III (etapa 1), poskytnuté vo formáte vypracovanom Komisiou v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

2. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 2) a v rámci ktoréhokoľvek z deviatich biogeografických regiónov uvedených v článku 1 písm. c) bode iii) a tiež celého územia uvedeného v článku 2 ods. 1 zriadi Komisia po dohode s každým členským štátom návrh zoznamu lokalít európskeho významu, navrhnutých členskými štátmi, uvádzajúci tie lokality, v ktorých sa vyskytuje jeden alebo viac typov prioritných prirodzených biotopov alebo prioritných druhov.

Členské štáty, ktorých lokality s výskytom jedného alebo viacerých typov prioritných prirodzených biotopov a prioritných druhov predstavujú viac ako 5 % celkovej rozlohy ich štátneho územia, môžu po dohode s Komisiou požadovať, aby sa kritériá uvedené v prílohe III (etapa 2) pri výbere všetkých lokalít európskeho významu uplatňovali na ich území pružnejšie.

Zoznam lokalít vybraných ako lokality európskeho významu, identifikujúci tie lokality, ktoré predstavujú jeden alebo viac typov prirodzeného miesta výskytu alebo prioritné druhy prijme Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

3. Zoznam uvedený v odseku 2 sa vypracuje do šiestich rokov od oznámenia tejto smernice.

4. Po schválení lokality európskeho významu v súlade s postupom uvedeným v odseku 2 označí príslušný členský štát čo najskôr túto lokalitu ako osobitné chránené územie, najneskôr však do šiestich rokov, a vypracuje priority z hľadiska významu lokalít pre zachovanie v priaznivom stave alebo obnovenie do takéhoto stavu typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I alebo druhov uvedených v prílohe II a pre koherenciu sústavy Natura 2000 a z hľadiska rizika degradácie alebo deštrukcie, ktorým sú tieto lokality vystavené.

5. Len čo je lokalita zaradená do zoznamu podľa tretieho pododseku odseku 2, podlieha článku 6 ods. 2, ods. 3 a ods. 4“

6 Podľa článku 6 smernice o „biotopoch“:

„1. Pre osobitn[é] chránené územia vytvoria členské štáty potrebné ochranné opatrenia obsahujúce v prípade potreby príslušné plány riadenia, osobitne navrhnuté pre dané lokality

alebo začlenené do ďalších plánov rozvoja, a primerané štatutárne, administratívne [primerané zákonné, správne – *neoficiálny preklad*] alebo zmluvné opatrenia, ktoré zodpovedajú ekologickým požiadavkám typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II, vyskytujúcich sa v týchto lokalitách.

2. Členské štáty podniknú primerané kroky [prijmú primerané opatrenia – *neoficiálny preklad*], aby sa na osobitn[ých] chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

3. Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so správou lokality alebo nie je potrebný pre ňu, ale môže pravdepodobne významne ovplyvniť túto lokalitu, či už samotne, alebo v spojení s inými plánmi alebo projektmi, podlieha primeranému odhadu jeho dosahov na danú lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality [posúdeniu vplyvu na územie z hľadiska cieľov ochrany územia – *neoficiálny preklad*]. Na základe výsledkov zhodnotenia dosahov [posúdenia vplyvov – *neoficiálny preklad*] na lokalitu a podľa ustanovení odseku 4 príslušné vnútroštátne orgány súhlasia s plánom alebo projektom iba po presvedčení sa, že nepriaznivo neovplyvní integritu príslušnej lokality, a v prípade potreby po získaní stanoviska verejnosti.

4. Ak sa aj napriek negatívnemu odhadu dosahov [negatívnym záverom posúdenia vplyvov – *neoficiálny preklad*] na lokalitu a pri neexistencii alternatívnych riešení plán alebo projekt musí realizovať z dôvodov vyššieho verejného záujmu, vrátane záujmov sociálnej a ekonomickej povahy, členský štát prijme všetky kompenzačné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, že celková koherencia sústavy Natura 2000 bude ochránená. …

…“

7 Článok 9 tejto smernice stanovuje:

„Komisia, konajúc v súlade s postupom stanoveným v článku 21, pravidelne hodnotí prínos sústavy Natura 2000 k dosiahnutiu cieľov stanovených v článku 2 a 3. V tomto kontexte sa môže uvažovať o deklasifikácii osobitne chráneného územia, ak na to oprávňuje prirodzený vývoj, zistený ako výsledok dohľadu podľa článku 11.“

8 Článok 11 uvedenej smernice znie:

„Členské štáty vykonávajú dohľad nad stavom ochrany prirodzených biotopov a druhov uvedených v článku 2, s mimoriadnym ohľadom na prioritné typy prirodzených biotopov a prioritných druhov [a prioritné druhy – *neoficiálny preklad*].“

9 Článok 17 tej istej smernice uvádza:

„1. Každých šesť rokov od dátumu skončenia obdobia stanoveného v článku 23 vypracujú členské štáty správu o vykonaní opatrení prijatých podľa tejto smernice. Táto správa obsahuje najmä informácie týkajúce sa ochranných opatrení uvedených v článku 6 ods. 1, ako aj zhodnotenie dosahu týchto opatrení na stav ochrany typov prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a druhov uvedených v prílohe II a hlavné výsledky dohľadu uvedené v článku 11. Správa v súlade s formátom stanoveným výborom sa postúpi Komisii a sprístupní verejnosti.

2. Komisia pripraví súhrnnú správu založenú na správach uvedených v odseku 1. Táto správa obsahuje primerané zhodnotenie dosiahnutého pokroku, a najmä podiel sústavy Natura 2000 na

dosiahnutí cieľov stanovených v článku 3. Návrh tej časti správy, ktorá obsahuje informácie dodané členským štátom sa postúpi príslušnému členskému štátu na overenie. Po predložení výboru uverejní Komisia konečnú verziu správy najneskôr do dvoch rokov po prijatí správ uvedených v odseku 1 a postúpi ju členským štátom, Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru.

3. Členské štáty môžu vyznačiť územia stanovené podľa tejto smernice prostredníctvom oznámení spoločenstva navrhnutých na tento účel výborom.“

10 Medzi typy prirodzených biotopov európskeho významu, ktorých ochrana vyžaduje označenie osobitných chránených území uvedených v prílohe I k smernici o „biotopoch“, patria najmä „nížinné senové lúky“ (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*) a „horské senové lúky“, ktoré majú v rámci sústavy Natura 2000 kódy 6510 a 6520.

Vykonávacie rozhodnutie 2011/484/EÚ

11 Odôvodnenie 4 vykonávacieho rozhodnutia Komisie 2011/484/EÚ z 11. júla 2011 o formáte poskytovania informácií o lokalitách sústavy Natura 2000 (Ú. v. EÚ L 198, 2011, s. 39) stanovuje:

„Obsah štandardného formulára údajov pre sústavu Natura 2000 by sa mal [sa má – *neoficiálny preklad*] pravidelne aktualizovať na základe najlepších dostupných informácií pre každú lokalitu sústavy, aby umožnil Komisii plniť jej koordinačnú úlohu a v súlade s článkom 9 smernice 92/43/EHS pravidelne hodnotiť prínos sústavy Natura 2000 k dosiahnutiu cieľov stanovených v článkoch 2 a 3 uvedenej smernice.“

Nemecké právo

12 Podľa § 3 Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege (Bundesnaturschutzgesetz) (zákon o ochrane prírody a starostlivosti o krajinu) z 29. júla 2009 (BGBl. 2009 I, s. 2542) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „BNatSchG“) s názvom „Právomoci, úlohy a oprávnenia, zmluvné dohody, administratívna spolupráca“:

„1. Príslušnými orgánmi na ochranu prírody a starostlivosť o krajinu v zmysle tohto zákona sú:

(1) orgány príslušné na ochranu prírody a starostlivosť o krajinu podľa právnej úpravy spolkovej krajiny alebo

(2) Bundesamt für Naturschutz [(Spolkový úrad na ochranu prírody) (BfN)] v rozsahu, v akom mu tento zákon priznáva tieto právomoci.

2. Príslušné orgány na ochranu prírody a starostlivosť o krajinu dbajú na dodržiavanie ustanovení tohto zákona a ustanovení prijatých na jeho základe a po náležitom posúdení prijímajú v konkrétnom prípade opatrenia potrebné na zabezpečenie dodržiavania tejto právnej úpravy, ak nie je stanovené inak.

3. Pokiaľ ide o opatrenia na ochranu prírody a starostlivosť o krajinu, je prvoradé overiť, či cieľ možno za primerané náklady dosiahnuť aj prostredníctvom zmluvných dohôd.

4. V rámci vykonávania opatrení na ochranu krajiny a krajinotvorby majú príslušné orgány v čo najväčšej možnej miere využívať poľnohospodárske a lesnícke podniky, orgány, v ktorých sú rovnocenne zastúpené obce alebo spoločenstvá obcí, poľnohospodári a združenia, ktorých hlavným cieľom je ochrana prírody a starostlivosť o krajinu (združenia na ochranu krajiny), združenia na ochranu prírody alebo osoby zodpovedné za národné parky. Zvrchované právomoci sa nesmú prenášať.

…“

13 Ustanovenie § 30 tohto zákona s názvom „Biotopy chránené zákonom“ stanovuje:

„1. Niektoré časti prírody a krajiny, ktoré majú osobitný význam ako biotopy, sú chránené zákonom (všeobecná zásada).

2. Zakazujú sa činnosti, ktoré môžu viesť k zničeniu alebo významnému poškodeniu týchto biotopov:

…

(7) nížinné senové lúky a horské senové lúky v zmysle prílohy I k [smernici o ‚biotopoch‘]… lúčne sady, múriky a suché kamenné múriky.

Zákazy uvedené v prvej vete platia aj pre iné biotopy chránené zákonom v spolkových krajinách. …

3. Na požiadanie možno v prípade, že je možné poškodenie kompenzovať, povoliť odchýlky od zákazov stanovených v odseku 2.

…“

14 V § 33 uvedeného zákona, nazvanom „Všeobecné pravidlá ochrany“, v odseku 1 sa stanovuje:

„Akékoľvek zmeny a rušenia, ktoré by mohli viesť k významnému poškodeniu lokality sústavy Natura 2000 v jej prvkoch, ktoré sú podstatné pre ciele starostlivosti alebo ochrany, sú zakázané. Príslušný orgán na ochranu prírody a starostlivosť o krajinu môže za podmienok stanovených v § 34 ods. 3 až 5 udeliť výnimky zo zákazu uvedeného v prvej vete, ako aj zo zákazov stanovených v § 32 ods. 3“

15 Ustanovenie § 34 toho istého zákona s názvom „Posudzovanie vplyvov a neprípustnosť projektov; výnimky“ v odseku 1 stanovuje:

„Pred každým povolením alebo realizáciou projektu sa musí vykonať posúdenie jeho vplyvov na ciele ochrany lokality sústavy Natura 2000, ak tento projekt sám alebo v spojení s inými plánmi a projektmi môže mať významný vplyv na danú lokalitu a neslúži priamo na správu lokality. Keďže lokalita sústavy Natura 2000 je chránenou časťou prírody a krajiny v zmysle § 20 ods. 2, kritériá posudzovania vplyvov vyplývajú z cieľa ochrany a z ustanovení prijatých na tento účel, ak sa už zohľadnili príslušné ciele ochrany. Zodpovedná osoba predloží dokumenty potrebné na posúdenie vplyvov, ako aj na preskúmanie podmienok uvedených v odsekoch 3 až 5.“

Konanie pred podaním žaloby

16 Dňa 7. mája 2018 Komisia po tom, čo na základe správ vypracovaných Spolkovou republikou Nemecko podľa článku 17 smernice o „biotopoch“ konštatovala poškodenie typov biotopov 6510 a 6520 v lokalitách, v ktorých sa tieto biotopy nachádzajú v tomto členskom štáte, požiadala nemecké orgány v tejto súvislosti o informácie.

17 Po preskúmaní odpovede, ktorú uvedený členský štát poskytol v liste z 12. októbra 2018, mu Komisia 26. júla 2019 zaslala výzvu, ktorá obsahovala dve výhrady.

18 Po prvé Komisia vytýkala Spolkovej republike Nemecko, že porušila článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ tým, že systematicky neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 a 6520 v lokalitách, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené. Táto výhrada bola založená na strate plochy týchto typov biotopov v lokalitách, v ktorých sa tieto typy biotopov nachádzajú, na neexistencii primeraného dohľadu nad týmito lokalitami a na neexistencii právne záväzných opatrení proti nadmernému hnojeniu a predčasnému koseniu uvedených lokalít.

19 Po druhé Komisia vytýkala Spolkovej republike Nemecko, že porušila článok 4 ods. 1 druhý pododsek uvedenej smernice tým, že systematicky neaktualizovala štandardné formuláre údajov (ďalej len „ŠFÚ“) pre uvedené typy biotopov stanovené vo vykonávacom rozhodnutí 2011/484.

20 V liste z 26. novembra 2019 tento členský štát spochybnil tieto dve výhrady.

21 Dňa 30. októbra 2020 Komisia zaslala Spolkovej republike Nemecko odôvodnené stanovisko, v ktorom zopakovala uvedené výhrady.

22 Listom z 30. decembra 2020 tento členský štát odpovedal na odôvodnené stanovisko, pričom tvrdil, že vytýkané nesplnenia povinností nie sú dôvodné.

23 Keďže sa Komisia po analýze tejto odpovede domnievala, že Spolková republika Nemecko neprijala opatrenia potrebné na splnenie povinností, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 druhého pododseku a článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“, podala 31. januára 2023 túto žalobu.

O žalobe

24 Na podporu svojej žaloby Komisia uvádza dve výhrady, z ktorých prvá je založená na porušení článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ a druhá je založená na porušení článku 4 ods. 1 druhého pododseku tejto smernice.

25 Spolková republika Nemecko navrhuje zamietnuť žalobu o nesplnenie povinnosti.

O prípustnosti

26 Spolková republika Nemecko sa dovoláva čiastočnej neprípustnosti žaloby jednak z dôvodu chýbajúcej zhody medzi odôvodneným stanoviskom a žalobou a jednak z dôvodu nepresnosti žaloby, pokiaľ ide o tvrdenie o nedostatočnom dohľade.

O námietke neprípustnosti založenej na neexistencii zhody medzi odôvodneným stanoviskom a žalobou

– *Argumentácia účastníkov konania*

27 Spolková republika Nemecko pripomína, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora je predmet žaloby o nesplnenie povinnosti na základe článku 258 ZFEÚ určený v odôvodnenom stanovisku Komisie, a tak žaloba musí byť založená na tých istých odôvodneniach a dôvodoch ako toto odôvodnené stanovisko. Okrem toho z článku 127 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyplýva, že uvádzanie nových dôvodov je prípustné počas konania len vtedy, ak sú tieto dôvody založené na nových právnych a skutkových okolnostiach, ktoré vyšli najavo v priebehu konania.

28 Hoci v prejednávanej veci Komisia vo svojej žalobe vytýka Spolkovej republike Nemecko stratu plochy jednak typu prirodzeného biotopu 6510 v 596 lokalitách sústavy Natura 2000 a jednak typu prirodzeného biotopu 6520 v 88 lokalitách sústavy Natura 2000, ukazuje sa, že v prvom prípade 99 z týchto lokalít a v druhom prípade 2 z týchto lokalít neboli uvedené v odôvodnenom stanovisku. Prvá výhrada je teda neprípustná v rozsahu, v akom sa týka týchto 101 lokalít uvedených po prvýkrát v žalobe.

29 Komisia navrhuje námietku neprípustnosti zamietnuť.

30 Zdôrazňuje, že v žalobe Spolkovej republike Nemecko vytýka v rovnakom znení ako v odôvodnenom stanovisku, že „všeobecne a štrukturálne neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 a 6520 v lokalitách, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené“.

31 Okrem toho spresňuje, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora má právo, ak namieta systematické a pretrvávajúce nesplnenie povinnosti, predložiť dodatočné skutočnosti v štádiu súdneho konania pred Súdnym dvorom s cieľom podporiť všeobecnosť a ustálenosť údajného nesplnenia povinnosti. Skutočnosť, že v žalobe sa spomína 101 lokalít, ktoré neboli uvedené v odôvodnenom stanovisku, nerozširuje predmet sporu a predstavuje len dodatočný dôkaz všeobecnej praxe Spolkovej republiky Nemecko, ktorá predstavuje porušenie článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ a ktorá existovala už v čase prijatia odôvodneného stanoviska.

32 Komisia napokon poznamenáva, že v každom prípade nemohla vo svojom odôvodnenom stanovisku uviesť 86 lokalít nachádzajúcich sa v Freistaat Bayern (spolková krajina Bavorsko, Nemecko), pretože plány riadenia, v ktorých boli zistené straty plochy, v tom čase ešte neboli k dispozícii.

33 Spolková republika Nemecko vo svojej duplike trvá na svojej námietke neprípustnosti.

34 Uvádza, že hoci Komisia môže vzniesť výhradu založenú na všeobecnom a pretrvávajúcom nesplnení povinnosti, prináleží jej preukázať uvedené nesplnenie povinnosti v jednotlivých prípadoch, ktoré sú reprezentatívne vo vzťahu k praxi dotknutého členského štátu. Z tohto dôvodu a vzhľadom na to, že tomuto členskému štátu prináleží, aby spochybnil údaje uvádzané Komisiou, táto inštitúcia síce môže po konaní pred podaním žaloby doplniť svoje príklady vytýkaného nesplnenia povinnosti inými príkladmi, v konečnom dôsledku však nie je prípustné bez zjavných dôvodov vychádzať zo súboru príkladov zostavených odlišne. O takýto prípad ide v prejednávanej veci, pretože Komisia sa vo svojej žalobe neobmedzila na označenie dodatočných

lokalít, ale nahradila niektoré lokality označené v odôvodnenom stanovisku inými lokalitami, ako to potvrdzuje skutočnosť, že celkový počet lokalít v odôvodnenom stanovisku v porovnaní so žalobou zostal viac-menej rovnaký.

35 Spolková republika Nemecko napokon odmieta tvrdenie Komisie, podľa ktorého 86 bavorských lokalít nebolo ešte v čase odôvodneného stanoviska k dispozícii na internete. K tomuto dátumu totiž 83 z nich bolo sprístupnených na internete už niekoľko mesiacov, pričom k natiahnutiu zvyšných 3 na internet došlo 21. októbra 2020, teda pred uvedeným dátumom.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

36 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v rozsahu, v akom žaloba uvádza všeobecné nesplnenie povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice týkajúce sa najmä systematického a nemenného prístupu vnútroštátnych orgánov, ktorý spočíva v tolerovaní situácií nezlučiteľných s týmito ustanoveniami, predloženie dodatočných skutočností Komisiou v štádiu súdneho konania pred Súdnym dvorom s cieľom podporiť všeobecnosť a ustálenosť takto vytýkaného nesplnenia povinnosti nemôže byť v zásade vylúčené [pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. apríla 2005, Komisia/Írsko, C-494/01, EU:C:2005:250, bod 37, a zo 4. marca 2021, Komisia/Spojené kráľovstvo (Limitné hodnoty – NO_2), C-664/18, EU:C:2021:171, bod 80].

37 V tejto súvislosti treba tiež pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry môže Komisia upresniť svoje počiatočné výhrady uvádzané v jej návrhu, avšak pod podmienkou, že tým nedôjde k zmene predmetu konania. Komisia tak uvádzaním nových skutočností slúžiacich na objasnenie jej výhrad uvedených v odôvodnenom stanovisku, ktoré sa týkajú všeobecného nesplnenia povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, nemení predmet konania [pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. apríla 2005, Komisia/Írsko, C-494/01, EU:C:2005:250, bod 38, a zo 4. marca 2021, Komisia/Spojené kráľovstvo (Limitné hodnoty – NO_2), C-664/18, EU:C:2021:171, bod 81].

38 V prejednávanej veci je medzi účastníkmi konania nesporné, že hoci Komisia vo svojej žalobe vytýka Spolkovej republike Nemecko stratu plochy jednak typu prirodzeného biotopu 6510 v celkovom počte 596 lokalít a jednak typu prirodzeného biotopu 6520 v celkovom počte 88 lokalít, v prvom prípade 99 z týchto lokalít a v druhom prípade 2 z týchto lokalít neboli uvedené v odôvodnenom stanovisku.

39 Spolková republika Nemecko však nespochybňuje skutočnosť, že zistenia Komisie o poškodení týchto 101 lokalít sú rovnakej povahy ako zistenia uvedené v odôvodnenom stanovisku na podporu všeobecného a štrukturálneho nesplnenia povinnosti vytýkaného tomuto členskému štátu. Okolnosť, že tieto lokality neboli uvedené v odôvodnenom stanovisku, hoci informácie týkajúce sa niektorých z nich boli prístupné na internete pred vydaním odôvodneného stanoviska, nebráni tomu, aby sa Komisia mohla na ne odvolávať na podporu svojej žaloby s cieľom ilustrovať všeobecné nesplnenie povinnosti, ktoré táto inštitúcia vytýka uvedenému členskému štátu. Komisia tým totiž v súlade s judikatúrou pripomenutou v bodoch 36 a 37 tohto rozsudku nezmenila predmet konania, ale obmedzila sa na spresnenie svojich pôvodných výhrad tým, že predložila doplňujúce informácie s cieľom ilustrovať všeobecné a štrukturálne nesplnenie povinnosti, ktoré uvádzala v odôvodnenom stanovisku.

40 Z uvedeného vyplýva, že námietka neprípustnosti založená na neexistencii zhody medzi odôvodneným stanoviskom a žalobou musí byť zamietnutá.

O námietke neprípustnosti založenej na nepresnosti žaloby, pokiaľ ide o tvrdenie o nedostatočnom dohľade

– *Argumentácia účastníkov konania*

41 Spolková republika Nemecko pripomína, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora účelom konania pred podaním žaloby je dať dotknutému členskému štátu príležitosť, aby jednak splnil svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Únie, a aby sa jednak mohol účinne brániť proti výhradám vzneseným Komisiou. Okrem toho musí odôvodnené stanovisko obsahovať podrobný a koherentný výklad dôvodov, ktoré Komisiu viedli k presvedčeniu, že si dotknutý členský štát nesplnil niektorú z povinností, ktoré mu prislúchajú.

42 Hoci tomuto členskému štátu v prejednávanej veci Komisia vytýka, že nezabezpečil „primeraný“ dohľad nad typmi biotopov 6510 a 6520 v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“, zo žaloby ani z odôvodneného stanoviska nevyplýva, aké sú konkrétne požiadavky, ktoré Komisia na úrovni lokalít, v ktorých sa nachádzajú tieto biotopy, vyvodzuje z takejto povinnosti dohľadu. V dôsledku uvedeného podľa názoru tohto členského štátu nebolo jasné, čo mal urobiť na účely nápravy údajného nesplnenia povinnosti, a najmä ak sa Komisia domnieva, že mu prináležalo vykonať osobitné opatrenia dohľadu pre každé chránené územie, alebo ak sa domnieva, že takéto opatrenia existovali, ale že boli vykonané v príliš veľkých intervaloch alebo príliš povrchne. Rovnako a z toho istého dôvodu nepresnosť žaloby znemožňuje výkon obhajoby v rámci tohto konania o nesplnení povinnosti.

43 Prvá výhrada je teda neprípustná v rozsahu, v akom je v tejto súvislosti nepresná.

44 Komisia vo svojej replike navrhuje zamietnuť námietku neprípustnosti.

45 Tvrdí, že Spolková republika Nemecko nesprávne tvrdí, že prvá výhrada je nepresná. Uvádza, že tak v konaní pred podaním žaloby, ako aj v žalobe jasne preukázala, aké právne požiadavky v oblasti dohľadu vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

46 Táto inštitúcia pripomína, že uviedla, že „primerané [opatrenia]“ v zmysle tohto ustanovenia musia zahŕňať pravidelný dohľad nad lokalitami sústavy Natura 2000, ktoré sú vystavené silným tlakom a hrozbám a ktorých stav ochrany sa vyvíja negatívne, ako je to v prípade typov biotopov 6510 a 6520 v Nemecku, pričom treba spresniť, že frekvenciu a špecifické prvky tohto dohľadu musia členské štáty prispôsobiť stavu ochrany a trendom pozorovaným u typov biotopov na ich území.

47 Komisia dodáva, ako jednoznačne uviedla v žalobe, že pravidelný osobitný dohľad na úrovni lokalít s frekvenciou kratšou ako dvanásť rokov sa v každom prípade vyžaduje zo zákona. Zdôrazňuje však, že v prejednávanej veci tento dohľad vzhľadom na skutkové údaje poskytnuté Spolkovou republikou Nemecko týkajúce sa dohľadu nad územím tohto členského štátu, ktorý v tomto členskom štáte môže trvať až dvanásť rokov, nebol „primeraný“ v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ vzhľadom na nepriaznivý stav typov biotopov a ich neustále poškodzovanie.

48 Spolková republika Nemecko vo svojej duplike trvá na vznesenej námietke neprípustnosti. Hoci sa domnieva, že replika Komisie umožnila spresniť, že prvá výhrada vznesená Komisiou sa týka najmä nedostatočnej frekvencie dohľadu nad lokalitami, v ktorých sa nachádzajú typy biotopov 6510 a 6520, opakuje, že povaha výhrady jasne nevyplýva ani z odôvodneného stanoviska, ani zo žaloby.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

49 Na úvod treba uviesť, že táto námietka neprípustnosti vznesená Spolkovou republikou Nemecko sa netýka argumentácie Komisie, podľa ktorej významné straty plochy typov biotopov 6510 a 6520 v značnom počte zemepisných lokalít na území tohto členského štátu poukazujú na skutočnosť, že príslušné orgány uvedeného členského štátu systematicky nevykonávajú pravidelný dohľad nad stavom ochrany týchto typov biotopov.

50 Samotná Spolková republika Nemecko totiž uvádza, že argumentácia Komisie sa týka otázky, či dohľad nad typmi biotopov 6510 a 6520 vykonávaný v tomto členskom štáte zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ a či uvedený členský štát prijal „primerané [opatrenia]“ v zmysle tohto ustanovenia, aby zabránil poškodeniu.

51 Za týchto podmienok treba konštatovať, že otázka rozsahu a frekvencie vyplývajúca z uvedeného ustanovenia, o ktorú sa opiera Spolková republika Nemecko na účely namietania neprípustnosti argumentácie Komisie, sa týka veci samej a posúdenia otázky, či konanie tohto členského štátu predstavuje porušenie článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

52 V dôsledku toho treba zamietnuť aj druhú námietku neprípustnosti vznesenú Spolkovou republikou Nemecko.

53 Z uvedeného vyplýva, že táto žaloba o nesplnenie povinnosti je prípustná v celom rozsahu.

O veci samej

O prvej výhrade založenej na porušení článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“

– *Argumentácia účastníkov konania*

54 V rámci prvej výhrady Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko, že si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“, tým, že všeobecne a štrukturálne neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 a 6520 v osobitných chránených územiach na svojom území.

55 Komisia tvrdí, že nesplnenie povinnosti týmto členským štátom spočívajúce v neprijatí takýchto primeraných opatrení je preukázané významnými stratami plochy týchto typov biotopov v týchto oblastiach, neexistenciou osobitného dohľadu nad lokalitami, v ktorých sa vyskytujú uvedené typy biotopov, ako aj neexistenciou právne záväzných ochranných opatrení proti nadmernému hnojeniu a predčasnému koseniu uvedených oblastí.

56 Po prvé, pokiaľ ide o významné straty plochy typov biotopov 6510 a 6520 v osobitných chránených územiach, Komisia uvádza, že BfN vo svojej *Grünland-Report* z roku 2014 (Správa o lúkach z roku 2014) konštatovala značné straty plochy a kvality, ako aj poškodzovanie týchto dvoch typov biotopov od roku 2007. Rovnako správy predložené Spolkovou republikou Nemecko podľa článku 17 smernice o „biotopoch“ za obdobia od roku 2001 do roku 2006, od roku 2007 do roku 2012 a od roku 2013 do roku 2018 potvrdzujú takéto poškodzovanie.

57 Komisia vysvetľuje, že vykonala porovnávaciu analýzu údajov poskytnutých nemeckými orgánmi v ŠFÚ týkajúcich sa roku 2006 a neskorších údajov, a to údajov pochádzajúcich z najnovších dostupných ŠFÚ a plánov riadenia pre rôzne osobitné chránené územia. Z tejto analýzy však vyplýva, že v 596 z 2 027 lokalít, na ktorých sa nachádza typ biotopu 6510, a v 88 z 295 lokalít, na ktorých sa nachádza typ biotopu 6520, došlo k významnej strate plochy týchto typov biotopov. Presnejšie, v dotknutých lokalitách došlo k 49,52 % strate plochy typu biotopu 6510 a 51,07 % strate plochy typu biotopu 6520.

58 Komisia dodáva, že tento veľký počet lokalít je rozptýlený po celej Spolkovej republike Nemecko, čo je prejavom všeobecného a štrukturálneho vývoja. Na rozdiel od toho, čo tvrdí tento členský štát, celkové posúdenie všetkých lokalít, v ktorých sa vyskytujú tieto typy biotopov, nebolo potrebné, pretože poškodenie v niektorých osobitných chránených územiach nie je možné kompenzovať zlepšením stavu v iných týchto oblastiach.

59 Okrem toho táto inštitúcia poznamenáva, že Spolková republika Nemecko uznáva časť strát plochy, a to 977,44 hektára v prípade biotopu 6510 a 110,49 hektára v prípade biotopu 6520.

60 Komisia odmieta argumentáciu tohto členského štátu, podľa ktorej časť zistených strát plochy nie je „skutočná“, ale vyplýva z nesprávneho označenia určitých lokalít ako „osobitne chránených území“ a z chýb v odhade, ktoré mali v roku 2006 za následok nesprávny pôvodný výpočet okruhu dotknutých lokalít a typov biotopov. Hoci uvedená inštitúcia spochybňuje, že tieto údajné pochybenia odôvodňujú úbytok plochy o 6 476,61 hektára v 347 lokalitách, v ktorých sa vyskytuje typ biotopu 6510, a o 1 322,16 hektára v 75 lokalitách, v ktorých sa vyskytuje biotop 6520, domnieva sa, že na účely vykonania svojej porovnávacej analýzy bola oprávnená vychádzať z údajov poskytnutých Spolkovou republikou Nemecko v ŠFÚ týkajúcich sa roku 2006, ako aj nasledujúcich rokov.

61 V každom prípade sa Komisia domnieva, že straty plochy, ktoré zistila, sú príliš veľké na to, aby mohli byť výsledkom jednoduchých chýb, pretože v prípade viac ako 50 % lokalít, ktoré preskúmala, došlo v rokoch 2006 až 2017 k strate približne 60 až 100 % plochy predmetných typov biotopov.

62 Po druhé Komisia tvrdí, že poškodenie lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov 6510 a 6520, v Nemecku, je spôsobené najmä tým, že sa systematicky nevykonával primeraný a pravidelný dohľad nad týmito lokalitami zo strany príslušných nemeckých orgánov. Tvrdí, že frekvencia, s akou sa majú kontroly vykonávať, závisí od stavu ochrany a od trendov pozorovaných v dotknutom type biotopu, a že členský štát, ktorého orgány nevykonávajú pravidelnú a osobitnú kontrolu osobitných chránených území, si nevyhnutne neplní povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

63 Táto inštitúcia dodáva, že vo viacerých spolkových krajinách Spolkovej republiky Nemecko neexistuje presné mapovanie, ktoré by umožňovalo určiť, do akej miery sa typy biotopov daného chráneného územia poškodili, alebo prinajmenšom, či je cyklus mapovania príliš dlhý. Okrem toho v mnohých prípadoch sa kontrola zabezpečovaná príslušnými nemeckými orgánmi vykonáva len odberom vzoriek alebo k nej dochádza len na základe určitej udalosti.

64 Po tretie Komisia uvádza, že poškodenie typov biotopov 6510 a 6520 v Nemecku vyplýva aj zo skutočnosti, že tento členský štát neprijal právne záväzné opatrenia na ochranu osobitných chránených území pred nadmerným hnojením a predčasným kosením. Zdôrazňuje, že Spolková republika Nemecko uprednostňuje zmluvný prístup, ktorý je nedostatočne záväzný a ktorý v dôsledku toho nemôže zabrániť nadmernému hnojeniu a predčasnému koseniu.

65 Podľa tejto inštitúcie nezáväzné odporúčania a plány riadenia, ako aj dohody o zmluvnej ochrane prírody, keďže majú len dobrovoľnú a výlučne motivačnú povahu vo vzťahu k poľnohospodárom, nemôžu účinne dopĺňať režim ochrany osobitných chránených území.

66 Spolková republika Nemecko na svoju obranu navrhuje zamietnuť prvú výhradu, pričom tvrdí, že z jej strany nedošlo k nesplneniu povinností, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

67 Po prvé tento členský štát tvrdí, že Komisia nemôže na základe celkového posúdenia lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov 6510 a 6520 v Nemecku, dospieť k záveru, že strata plochy uvedených typov biotopov v týchto lokalitách je taká, že preukazuje existenciu systematického a pretrvávajúceho nesplnenia povinnosti v zmysle tohto ustanovenia.

68 Podľa Spolkovej republiky Nemecko Komisia sústredila svoju porovnávaciu analýzu na obmedzený počet lokalít, ktorých plocha je relatívne malá, pričom nezohľadnila nárast plochy, ku ktorému došlo v iných lokalitách.

69 Ak by však uvedená inštitúcia vykonala celkové posúdenie všetkých lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov 6510 a 6520, ktoré Spolková republika Nemecko deklarovala v ŠFÚ od roku 2006 (teda 2183 lokalít, v ktorých sa vyskytuje typ biotopu 6510 s celkovou rozlohou približne 85 000 hektárov, a 330 lokalít, v ktorých sa vyskytuje typ biotopu 6520 s celkovou rozlohou viac ako 12 000 hektárov), konštatovala by len stratu plochy o 4,27 % v prípade typu biotopu 6520, a takisto by zistila nárast plochy o 5,22 % v prípade typu biotopu 6510.

70 Tento členský štát dodáva, že ŠFÚ týkajúce sa roku 2006 obsahovali chyby v odhade a vedecké pochybenia, ktoré boli následne opravené. Tieto chyby a pochybenia čiastočne vysvetľujú zníženie zaregistrovanej plochy typov biotopov 6510 a 6520 od roku 2006.

71 Spolková republika Nemecko pripomína, že Komisia jej vytýka straty plochy 18 717,14 hektára v prípade typu biotopu 6510 a 1 890,35 hektára v prípade typu biotopu 6520 v osobitných chránených územiach, ktoré vybrala, zatiaľ čo straty plochy dosahovali v prvom prípade len 977,44 hektára a v druhom prípade len 110,49 hektára. Táto strata plochy teda na uvedených územiach zodpovedá len približne 5,4 % v prvom prípade a 6,2 % v druhom prípade celkovej plochy uvedených typov biotopov.

72 Spolková republika Nemecko spresňuje, že ak by sa zohľadnili len lokality vybrané Komisiou a predpokladalo by sa, že v týchto lokalitách všetky úbytky plochy typov biotopov 6510 a 6520, pre ktoré neexistuje určitá príčina, možno vysvetliť skutočným zmenšením plochy, táto strata plochy by dosiahla približne 11 000 hektárov v prípade typu biotopu 6510 a približne 360 hektárov v prípade typu biotopu 6520.

73 Tento členský štát tiež tvrdí, že hoci správa z roku 2014 o lúkach a správy predložené podľa článku 17 smernice o „biotopoch“ za obdobia od roku 2001 do roku 2006, od roku 2007 do roku 2012 a od roku 2013 do roku 2018 potvrdzujú, že došlo k určitej strate plochy týchto typov biotopov, zistená strata nie je dostatočne významná na preukázanie existencie systematického a pretrvávajúceho porušovania.

74 Po druhé Spolková republika Nemecko tvrdí, že článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ neobsahuje žiadnu záväznú požiadavku týkajúcu sa povinnosti dohľadu zo strany členských štátov, ani nespresňuje osobitné opatrenia, ktoré musia členské štáty v tejto súvislosti prijať, a tak tieto členské štáty majú pri stanovení spôsobov dohľadu mieru voľnej úvahy.

75 Podľa názoru Spolkovej republiky Nemecko je pritom dohľad uvedený v článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ dostatočný, ak umožňuje identifikovať opatrenia, ktoré sa majú prijať na rôznych osobitných chránených územiach, aby sa účinne predchádzalo poškodeniu typov biotopov.

76 Tento členský štát tvrdí, že vykonáva primeraný dohľad nad lokalitami, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov 6510 a 6520, pričom medzi jednotlivými spolkovými krajinami sú rozdiely spôsobené federálnym usporiadaním štátu.

77 Spolková republika Nemecko poznamenáva, že Komisia netvrdí, že iná forma dohľadu by mohla zabrániť vytýkaným stratám plochy.

78 Po tretie tento členský štát pripomína, že výraz „primerané [opatrenia]“ uvedený v článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ priznáva členským štátom mieru voľnej úvahy v rámci prebratia tejto smernice do vnútroštátneho práva, že preventívne opatrenia sa musia považovať za primerané a že členské štáty sa môžu slobodne rozhodnúť, akým spôsobom vykonajú preventívne opatrenia, pričom ukladanie zákazov nie je povinné.

79 Tvrdí, že aj skutočnosť, že plochy sú ponechané úhorom v dôsledku ukončenia činnosti, predstavuje faktor zaťaženia typov biotopov 6510 a 6520, proti ktorému je potrebné zakročiť prijatím primeraných opatrení.

80 Spolková republika Nemecko uvádza, že z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ nevyplýva povinnosť prijať opatrenia, ktoré by ukladali zákaz kosenia počas určitých období roka a stanovovali by maximálne hodnoty týkajúce sa hnojenia. Okrem toho je ťažké presne predvídať okamih, kedy má dôjsť k prvému koseniu, a určiť, či a v akom rozsahu je hnojenie povolené, alebo dokonca potrebné.

81 Tento členský štát zdôrazňuje, že Komisia nepreukázala ani dôvody, pre ktoré sú právne ustanovenia účinnejšie ako zmluvná ochrana prírody, ani nepreukázala, že vnútroštátne opatrenia, ktorých cieľom je zabrániť tomu, aby v Nemecku nedochádzalo k nadmernému hnojeniu a predčasnému koseniu lokalít, na ktorých sa nachádzajú typy biotopov 6510 a 6520, boli neprimerané. Okrem toho Komisia nevysvetlila, ako by právne ustanovenia týkajúce sa hnojenia a kosenia mohli zabrániť stratám plochy, ktoré uvádza.

82 Tento členský štát sa napokon domnieva, že zmluvná ochrana prírody je vhodnejšia z hľadiska predvídateľného charakteru článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ ako zavedenie spôsobu využívania prostredníctvom právnej úpravy. Hoci takýto zmluvný prístup nemôže zaručiť, že nedôjde k poškodeniu, vo všeobecnosti je účinný a vyžaduje si pravidelnú kontrolu.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

83 Na úvod treba najskôr pripomenúť, že článok 6 smernice o „biotopoch“ ukladá členským štátom súbor povinností a osobitných postupov, ktoré majú zabezpečiť, ako to vyplýva aj z článku 2 ods. 2 tejto smernice, aby sa prirodzené biotopy, a predovšetkým osobitné chránené územia, zachovali v priaznivom stave ochrany alebo sa do takéhoto stavu obnovili (rozsudok z 12. apríla 2018, People Over Wind a Sweetman, C-323/17, EU:C:2018:244, bod 23).

84 Článok 6 uvedenej smernice o „biotopoch“ tak rozdeľuje opatrenia, vymenované v tomto ustanovení, do troch kategórií, a to na ochranné opatrenia, preventívne opatrenia a kompenzačné opatrenia, ktoré sú stanovené v príslušných odsekoch 1, 2 a 4 tohto článku. V tomto kontexte je cieľom opatrení uvedených v odseku 2 uvedeného článku ochrana lokalít pred poškodením [pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. júna 2023, Komisia/Írsko (Ochrana osobitných chránených území), C-444/21, EU:C:2023:524, body 147 a 148, ako aj citovanú judikatúru].

85 Podľa článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ členské štáty prijmú primerané opatrenia, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu druhov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.

86 Toto ustanovenie ukladá členským štátom všeobecnú povinnosť prijať primerané opatrenia, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a podstatnému rušeniu druhov, pre ktoré boli tieto územia vymedzené [rozsudok z 24. júna 2021, Komisia/Španielsko (Zhoršenie prírodnej zóny Doñana), C-559/19, EU:C:2021:512, bod 153 a citovaná judikatúra].

87 Na účely preukázania nesplnenia povinnosti podľa článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ Komisii neprináleží, aby konštatovala existenciu príčinnej súvislosti medzi činnosťou alebo nečinnosťou dotknutého členského štátu a zhoršením alebo významným rušením dotknutých biotopov alebo druhov. Stačí totiž, ak táto inštitúcia preukáže existenciu pravdepodobnosti alebo rizika, že táto činnosť alebo nečinnosť spôsobí poškodenie alebo podstatné rušenie týchto biotopov alebo druhov [rozsudok z 24. júna 2021, Komisia/Španielsko (Zhoršenie prírodnej zóny Doñana), C-559/19, EU:C:2021:512, bod 155 a citovaná judikatúra].

88 Treba ďalej pripomenúť, že bez toho, aby tým bola dotknutá dokazovacia povinnosť Komisie v prvom, ako aj v druhom prípade, Komisii *a priori* nič nebráni súčasne požadovať určenie nesplnenia povinností vyplývajúcich z ustanovení tejto smernice na základe postoja, ktorý zaujali orgány členského štátu v súvislosti s konkrétnymi situáciami označenými osobitným spôsobom, a určenie nesplnenia povinností vyplývajúcich z uvedených ustanovení z dôvodu všeobecnej praxe týchto orgánov, ktorá odporuje týmto ustanoveniam, ktorú uvedené špecifické situácie v prípade potreby dokresľujú [rozsudok z 29. júna 2023, Komisia/Írsko (Ochrana osobitných chránených území), C-444/21, EU:C:2023:524, bod 165 a citovaná judikatúra].

89 Keď Komisia poskytla dostatok dôkazov preukazujúcich, že orgány členského štátu opakovane a trvalo používali prax, ktorá je v rozpore s ustanoveniami určitej smernice, prislúcha tomuto členskému štátu povinnosť podrobne a zásadným spôsobom namietať takto uvedené údaje a z toho plynúce následky [rozsudok z 29. júna 2023, Komisia/Írsko (Ochrana osobitných chránených území), C-444/21, EU:C:2023:524, bod 166 a citovaná judikatúra].

90 Komisia sa zároveň vzhľadom na povinnosť, ktorá jej prináleží, a to preukázať údajné nesplnenie povinnosti, nemôže pod zámienkou toho, že vytýka dotknutému členskému štátu všeobecné a pretrvávajúce nesplnenie povinností, ktoré tomuto štátu vyplývajú z práva Únie, vyhnúť dodržaniu tejto povinnosti predložiť dôkaz o vytýkanom nesplnení povinnosti na základe konkrétnych prvkov charakterizujúcich porušenie špecifických ustanovení, na ktoré sa odvoláva, a vychádzať len z jednoduchých predpokladov alebo schematických príčinných súvislostí [rozsudok z 29. júna 2023, Komisia/Írsko (Ochrana osobitných chránených území), C-444/21, EU:C:2023:524, bod 167 a citovaná judikatúra].

91 Okrem toho Komisia môže navrhovať, aby Súdny dvor konštatoval nesplnenie povinnosti spočívajúce v tom, že nebol dosiahnutý výsledok sledovaný smernicou [pozri v tomto zmysle rozsudky z 10. apríla 2003, Komisia/Nemecko, C-20/01 a C-28/01, EU:C:2003:220, bod 30, ako aj z 5. septembra 2019, Komisia/Taliansko (Baktéria *Xylella fastidiosa*) C-443/18, EU:C:2019:676, bod 77].

92 Je potrebné napokon uviesť, že hoci článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ zakotvuje všeobecnú povinnosť, ktorej cieľom je prijať primerané ochranné opatrenia na účely predchádzania najmä poškodeniu biotopov, toto ustanovenie nestanovuje konkrétne opatrenia, ktoré sú členské štáty povinné prijať, a teda ponecháva členským štátom určitú mieru voľnej úvahy pri jeho uplatňovaní (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. januára 2016, Grüne Liga Sachsen a i., C-399/14, EU:C:2016:10, body 36, 37 a 40).

93 Z týchto úvodných pripomienok vyplýva, že Komisia, ktorá má ako jediná právomoc rozhodnúť, či je vhodné začať konanie o nesplnení povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, môže podať na Súdny dvor žalobu, ktorou sa domáha toho, aby tento súd konštatoval systematické a pretrvávajúce nesplnenie povinnosti členským štátom spočívajúce v porušení jeho všeobecnej povinnosti prijať primerané opatrenia v súlade s článkom 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ umožňujúce predchádzať poškodeniu prirodzených biotopov v osobitných chránených územiach. Ak Komisia tomuto členskému štátu vytýka takéto systematické a pretrvávajúce nesplnenie povinnosti, pričom preukáže existenciu pravdepodobnosti alebo rizika, že neprijatie opatrení takejto povahy bude mať za následok poškodenie uvedených prirodzených biotopov, a uvedie konkrétne situácie ilustrujúce toto nesplnenie povinnosti, uvedenému členskému štátu prináleží, aby spochybnil právne a skutkové okolnosti uvádzané Komisiou, ako aj vyvrátil existenciu takéhoto údajného dôsledku.

94 V prejednávanej veci Komisia tvrdí, že nesplnenie povinnosti vyplývajúcej z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ predstavuje skutočnosť, že Spolková republika Nemecko všeobecne a štrukturálne neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 a 6520 v osobitných chránených územiach, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené. Podľa tejto inštitúcie existenciu tohto nesplnenia povinnosti preukazujú významné straty plochy týchto typov biotopov v lokalitách, v ktorých sa tieto typy biotopov vyskytujú, pričom samotné straty vyplývajú z neexistencie osobitného dohľadu nad týmito lokalitami a neexistencie právne záväzných ochranných opatrení proti nadmernému hnojeniu a predčasnému koseniu uvedených lokalít.

95 V prvom rade, pokiaľ ide o tvrdenie o poškodení typov biotopov 6510 a 6520 v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ z dôvodu významných strát plochy týchto typov biotopov v osobitných chránených územiach v Nemecku, Súdny dvor už spresnil, že keďže cieľom tohto ustanovenia je ochrana lokalít pred možným poškodením, na jeho vykonanie môže byť potrebné prijať tak opatrenia určené na predídenie vonkajších zásahov a poškodení spôsobených človekom, ako aj opatrenia určené na zastavenie prirodzeného vývoja spôsobilého zhoršiť stav ochrany prirodzených biotopov v osobitných chránených územiach [pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. júna 2023, Komisia/Írsko (Ochrana osobitných chránených území), C-444/21, EU:C:2023:524, body 148 a 149, ako aj citovanú judikatúru].

96 Okrem toho vzhľadom na to, že článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ sa uplatňuje na úrovni lokalít a že členské štáty sú povinné predchádzať v každej lokalite poškodeniu prirodzených biotopov, ktorých výskyt je významný, poškodenia zistené v danej lokalite nemôžu byť kompenzované zlepšeniami v iných lokalitách.

97 V dôsledku toho na účely posúdenia, či Spolková republika Nemecko všeobecne a štrukturálne porušila článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“, treba preskúmať, či Komisia v značnom počte reprezentatívnych lokalít tohto členského štátu preukázala významné straty plochy typov biotopov 6510 a 6520, ako aj pravdepodobnosť, že toto poškodenie týchto typov biotopov bolo spôsobené tým, že tento členský štát neprijal primerané opatrenia.

98 V prvom rade, pokiaľ ide o straty plochy typov biotopov 6510 a 6520 v Nemecku, Komisia tvrdí, že analýza uskutočnená na účely prejednávanej žaloby na základe porovnania údajov, ktoré tento členský štát predložil v ŠFÚ za rok 2006, s údajmi z najnovších dostupných ŠFÚ a plánov riadenia pre jednotlivé oblasti, odhalila významnú stratu plochy v 596 lokalitách z 2 027 lokalít, v ktorých sa nachádza typ biotopu 6510, a v 88 lokalitách z 295 lokalít, v ktorých sa nachádza typ biotopu 6520, pričom v predmetných lokalitách táto strata predstavovala 49,52 % plochy biotopu typu 6510 a 51,07 % plochy biotopu typu 6520. Podľa tejto inštitúcie veľký počet lokalít, v ktorých bol zistený výrazný úbytok plochy, ako aj geografické rozloženie dotknutých lokalít v celom Nemecku preukazujú, že ide o všeobecný a štrukturálny vývoj.

99 Spolková republika Nemecko spochybňuje tieto posúdenia a tvrdí, že Komisia na účely posúdenia zmien plochy nesprávne vychádzala z údajov obsiahnutých v ŠFÚ týkajúcich sa roku 2006 vzťahujúcich sa na tieto typy biotopov, a to z dôvodu chýb, ktoré sa v nich nachádzajú. Treba však uviesť, že aj po oprave týchto chýb došlo k strate plochy v 81 lokalitách, v ktorých sa vyskytuje typ biotopu 6510, a v 15 lokalitách, v ktorých sa vyskytuje typ biotopu 6520.

100 Okrem toho tento členský štát uvádza, že podľa ŠFÚ zasielaných od roku 2006 sa typ biotopu 6510 rozprestieral na celkovej ploche približne 85 000 hektárov a typ biotopu 6520 sa rozprestieral na celkovej ploche viac ako 12 000 hektárov, zatiaľ čo v lokalitách zohľadnených Komisiou táto inštitúcia uvádza straty plochy 18 717,14 hektára v prípade typu biotopu 6510 a 1 890,35 hektára v prípade typu biotopu 6520. Podľa názoru uvedeného členského štátu pritom v skutočnosti straty plochy, ku ktorým došlo v týchto lokalitách, dosahovali len 977,44 hektára v prípade typu biotopu 6510 a 110,49 hektára v prípade typu biotopu 6520.

101 Treba ešte poznamenať, že Spolková republika Nemecko uznáva, že nie je schopná poskytnúť odôvodnenie alebo vysvetlenie týkajúce sa niektorých lokalít zohľadnených Komisiou v súvislosti so stratami plochy dosahujúcimi približne 11 000 hektárov v prípade typu biotopu 6510 a približne 360 hektárov v prípade typu biotopu 6520.

102 Údaje uvedené v prílohe B.4 k vyjadreniu tohto členského štátu k žalobe potvrdzujú toto tvrdenie, keďže z nich vyplýva, ako uvádza generálny advokát v bode 73 svojich návrhov, že tieto „nevysvetlené straty“ predstavujú najmenej 9 853,38 hektára vo viac ako 200 lokalitách, v ktorých sa nachádza typ biotopu 6510, a najmenej 249,78 hektára v 24 lokalitách, v ktorých sa nachádza typ biotopu 6520.

103 Vzhľadom na tieto skutočnosti treba konštatovať, že Komisia preukázala významné straty plochy typov biotopov 6510 a 6520 v značnom počte lokalít nachádzajúcich sa na území Spolkovej republiky Nemecko.

104 Pokiaľ ide ďalej o otázku, či sú tieto straty plochy reprezentatívne pre tento členský štát, stačí poznamenať, že predmetné lokality sa nachádzajú, pokiaľ ide o typ biotopu 6510, v desiatich spolkových krajinách, a pokiaľ ide o typ biotopu 6520, v piatich spolkových krajinách tohto členského štátu, pričom tento členský štát má šestnásť spolkových krajín vrátane troch miest, a to Berlín, Brémy a Hamburg, ktoré majú štatút spolkovej krajiny.

105 Je potrebné napokon konštatovať, že Komisia dostatočne preukázala pravdepodobnosť, že toto poškodenie typov biotopov bolo spôsobené tým, že neboli prijaté primerané opatrenia umožňujúce predchádzať takémuto poškodeniu a že Spolková republika Nemecko nepredložila nijaký dôkaz, ktorý by mohol vylúčiť túto pravdepodobnosť.

106 V druhom rade, pokiaľ ide o argumentáciu Komisie, podľa ktorej neexistencia osobitného dohľadu v osobitných chránených územiach, ktoré sú vymedzené pre typy biotopov 6510 a 6520 v Nemecku, prispela k poškodeniu týchto typov biotopov, treba pripomenúť, ako vyplýva z bodov 92 a 93 tohto rozsudku, že článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“, ktorý stanovuje všeobecnú povinnosť predchádzať poškodeniu prirodzených biotopov, ponecháva každému členskému štátu určitú mieru voľnej úvahy pri jej uplatňovaní a že najmä ak Komisia vytýka členskému štátu systematické a pretrvávajúce nesplnenie tejto povinnosti tým, že preukáže pravdepodobnosť, že nečinnosť tohto členského štátu má za následok poškodenie uvedených prirodzených biotopov, tomuto členskému štátu prináleží, aby vyvrátil právne a skutkové okolnosti, na ktoré sa táto inštitúcia odvoláva.

107 V prejednávanej veci Komisia po tom, čo preukázala existenciu významných strát plochy typov biotopov 6510 a 6520 v značnom počte zemepisných lokalít nachádzajúcich sa na území Spolkovej republiky Nemecko, na jednej strane tvrdí, že tieto straty predstavujú nepriamy dôkaz toho, že príslušné orgány tohto členského štátu systematicky nevykonávajú pravidelný dohľad nad stavom ochrany týchto typov biotopov.

108 Vzhľadom na to, že podľa vysvetlení poskytnutých touto inštitúciou je pravdepodobné, že takýto nedostatočný dohľad zo strany týchto orgánov prispel k poškodeniu uvedených typov biotopov v lokalitách, v ktorých sa tieto typy biotopov nachádzajú a ktorých stav ochrany sa negatívne vyvíja, prináleží Spolkovej republike Nemecko, aby predložila dôkazy, ktoré by mohli preukázať, že z jej strany nedošlo k zlyhaniu pri osobitnom dohľade nad týmito lokalitami.

109 Na druhej strane, pokiaľ ide o výhradu Komisie týkajúcu sa neexistencie osobitných opatrení dohľadu, Spolková republika Nemecko poskytuje všeobecnú prezentáciu systému dohľadu tak na spolkovej úrovni, ako aj na úrovni spolkových krajín, ako aj prezentáciu určitých osobitných opatrení dohľadu, ktoré možno uplatniť na tých istých úrovniach. Domnieva sa teda, že na svojom území vykonáva primeraný dohľad nad typmi biotopov 6510 a 6520. Treba však konštatovať, že v tomto rámci tento členský štát len čiastočne vyvracia tvrdenia Komisie, podľa

ktorých v niektorých spolkových krajinách neexistuje presné mapovanie týkajúce sa lokalít, v ktorých sa vyskytujú tieto typy biotopov, alebo že cyklus mapovania je príliš dlhý, alebo že kontrola stavu uvedených typov biotopov chýba, resp. sa vykonáva len odberom vzoriek, alebo k nej dochádza na základe určitej udalosti.

110 Treba teda uviesť, že opatrenia dohľadu uplatňované v Nemecku nie sú dostatočne osobitné pre dotknuté lokality, pravidelné a v dostatočnom rozsahu, aby bolo možné považovať takýto dohľad za primeraný v zmysle článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

111 V treťom rade, pokiaľ ide o argumentáciu Komisie, podľa ktorej poškodenie typov biotopov 6510 a 6520 v Nemecku je spôsobené aj tým, že tento členský štát neprijal právne záväzné opatrenia na ochranu osobitných chránených území pred nadmerným hnojením a predčasným kosením, a naopak uprednostňuje zmluvné dohody o ochrane, ako aj nezáväzné odporúčania a plány riadenia, treba poznamenať, že medzi účastníkmi konania je nesporné, že nadmerné hnojenie a predčasné kosenie lokalít, v ktorých sa vyskytujú tieto typy biotopov, majú za následok poškodenie týchto typov biotopov, zatiaľ čo článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ ukladá členským štátom povinnosť prijímať opatrenia umožňujúce predchádzať takémuto poškodeniu.

112 Pokiaľ ide o povahu týchto opatrení, Spolková republika Nemecko, opierajúc sa o bod 63 rozsudku zo 14. októbra 2010, Komisia/Rakúsko (C-535/07, EU:C:2010:602), uvádza, že sa nezdá, že by si dosiahnutie tohto cieľa nevyhnutne vyžadovalo prijatie špecifických zákazov a že uvedený cieľ možno dosiahnuť dohodami o ochrane, ktoré zaväzujú prevádzkovateľov dotknutých lokalít, ako aj nezáväznými odporúčaniami a plánmi riadenia.

113 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že úroveň ochrany stanovená v článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“ sa musí určiť najmä s ohľadom na ciele ochrany dotknutej lokality (rozsudok z 12. septembra 2024, Elliniki Ornithologiki Etaireia a i., C-66/23, EU:C:2024:733, bod 43).

114 Keďže teda cieľ ochrany lokalít, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie, spočíva, ako bolo pripomenuté v bode 84 tohto rozsudku, v ochrane týchto lokalít pred poškodením, neexistencia právne záväzného ustanovenia zakazujúceho nadmerné hnojenie a predčasné kosenie lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov 6510 a 6520, neumožňuje Spolkovej republike Nemecko splniť požiadavky článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

115 Okrem toho, hoci sa tento členský štát odvoláva na existenciu dohôd o ochrane, ktoré zaväzujú prevádzkovateľov uvedených lokalít, nepreukázal, že tieto dohody majú účinok právne záväzného ustanovenia zakazujúceho nadmerné hnojenie a predčasné kosenie v tých istých lokalitách.

116 V dôsledku toho Spolková republika Nemecko tým, že neprijala právne záväzné ochranné opatrenia proti nadmernému hnojeniu a predčasnému koseniu lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov 6510 a 6520, porušila článok 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

117 Za týchto podmienok treba konštatovať, že Spolková republika Nemecko si tým, že všeobecne a štrukturálne neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 a 6520 chránených sústavou Natura 2000, ktoré sú uvedené v prílohe I k smernici o „biotopoch“, v lokalitách, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 2 tejto smernice.

O druhej výhrade založenej na porušení článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice o „biotopoch“

– *Argumentácia účastníkov konania*

118 V rámci druhej výhrady Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko, že si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice o „biotopoch“ tým, že jej všeobecne a štrukturálne nepredkladala aktualizované údaje o lokalitách, v ktorých sa vyskytujú typy biotopov 6510 a 6520.

119 Uvádza, že v prípade 202 z 596 lokalít, v ktorých sa vyskytuje typ biotopu 6510, a v prípade 14 z 88 lokalít, v ktorých sa vyskytuje typ biotopu 6520, posledné ŠFÚ neboli aktuálne, pretože neobsahovali skutočné zistenia týkajúce sa plochy týchto typov biotopov. Vzhľadom na to, že sa to týka desiatich zo šestnástich spolkových krajín Spolkovej republiky Nemecko, predstavuje to systematické neaktualizovanie ŠFÚ.

120 Komisia tvrdí, že bez ohľadu na skutočnosť, že článok 4 ods. 1 druhý pododsek smernice o „biotopoch“ výslovne neukladá členským štátom povinnosť pravidelne poskytovať aktualizované údaje týkajúce sa plochy každého osobitného chráneného územia, táto povinnosť aktualizácie vyplýva z kontextuálneho a teleologického výkladu tohto ustanovenia.

121 Táto inštitúcia spresňuje, že tieto údaje potrebuje na zabezpečenie dodržania cieľov ochrany uvedených v článku 2 smernice o „biotopoch“. Okrem toho pripomína, že v súlade s článkom 9 tejto smernice musí pravidelne hodnotiť prínos sústavy Natura 2000 k dosiahnutiu cieľov stanovených v článkoch 2 a 3 uvedenej smernice.

122 Dôležitosť poskytovania takýchto pravidelne aktualizovaných údajov vyplýva aj z článku 17 tej istej smernice, podľa ktorého sú členské štáty povinné každých šesť rokov vypracovať správu, v ktorej musia podrobne uviesť prijaté opatrenia a vykonané zlepšenia v jednotlivých lokalitách.

123 Komisia zdôrazňuje, že výklad článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice o „biotopoch“ v tom zmysle, že toto ustanovenie nariaďuje iba jedno „prvé“ predloženie údajov, neumožňuje dostatočne zabezpečiť dosiahnutie cieľov ochrany, pretože osobitné chránené územia a typy biotopov sa neustále menia.

124 Táto inštitúcia dodáva, že vo vykonávacom rozhodnutí 2011/484 ponechala v súčasnosti účinný ŠFÚ na predkladanie údajov týkajúcich sa lokalít sústavy Natura 2000 a že odôvodnenie 4 tohto vykonávacieho rozhodnutia výslovne uvádza túto povinnosť pravidelnej aktualizácie, keď stanovuje, že „obsah štandardného formulára údajov pre sústavu Natura 2000 by sa mal [sa má – *neoficiálny preklad*] pravidelne aktualizovať na základe najlepších dostupných informácií pre každú lokalitu sústavy, aby umožnil Komisii plniť jej koordinačnú úlohu“.

125 Komisia napokon poznamenáva, že väčšina členských štátov uznáva potrebu neustálej aktualizácie ŠFÚ a každoročne jej poskytuje aktualizované údaje.

126 Spolková republika Nemecko navrhuje výhradu zamietnuť.

127 Uvádza, že článok 4 ods. 1 druhý pododsek smernice o „biotopoch“ obsahuje povinnosť členských štátov iba jedenkrát oznámiť podrobné informácie o lokalitách európskeho významu, ale nie povinnosť aktualizovať tieto údaje.

128 Okrem toho systematický výklad podporuje tento doslovný výklad, pretože tento článok 4 sa týka postupu nahlasovania lokalít, ako aj zostavovania zoznamov lokalít európskeho významu, a nie neskoršej výmeny informácií s Komisiou, pričom táto výmena sa okrem iného riadi ustanoveniami uvedenými v nasledujúcej časti uvedenej smernice, nazvanej „Informácie“, a najmä v článku 17 tejto smernice.

129 Uvedený členský štát poznamenáva, že ak by normotvorca Únie chcel uložiť povinnosť pravidelnej aktualizácie, výslovne by ju stanovil, ako to urobil v prípade povinnosti vypracovať každých šesť rokov správu o vykonaní opatrení prijatých podľa tejto smernice, ako je uvedená v článku 17 smernice o „biotopoch“.

130 Spolková republika Nemecko tvrdí, že neexistencia takejto povinnosti aktualizácie údajov vyplýva aj z vysvetliviek uvedených v prílohe k vykonávaciemu rozhodnutiu 2011/484, pretože v týchto vysvetlivkách sa len „odporúča“, aby členské štáty „primerane“ a „na základe najlepších dostupných informácií“ aktualizovali dokumentáciu zhromaždenú v ŠFÚ, pričom sa im neukladá povinnosť pravidelnej úplnej aktualizácie.

– *Posúdenie Súdnym dvorom*

131 Z článku 4 ods. 1 druhého pododseku prvej vety smernice o „biotopoch“ vyplýva, že zoznam lokalít uvádzajúci typy prirodzených biotopov v prílohe I a druhy v prílohe II udomácnené na jeho území, ktoré sa v týchto lokalitách nachádzajú, sa „predloží Komisii do troch rokov od oznámenia tejto smernice, spolu s informáciami o každej lokalite“.

132 Podľa znenia tohto ustanovenia sú členské štáty povinné oznámiť najmä zoznam zemepisných lokalít, ako aj informácie o týchto lokalitách, a to v stanovenej lehote, t. j. do troch rokov od oznámenia uvedenej smernice. Ako poznamenáva Spolková republika Nemecko, uvedené pojmy sa teda jasne vzťahujú na jediné oznámenie informácií.

133 V dôsledku uvedeného treba konštatovať, že zo znenia článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice o „biotopoch“ nevyplýva povinnosť, podľa ktorej sú členské štáty po predložení údajov uvedených v tomto ustanovení povinné tieto údaje pravidelne aktualizovať.

134 Kontextuálna analýza tohto ustanovenia neumožňuje prijať odlišný výklad.

135 Na jednej strane totiž postup upravujúci označenie lokalít ako „osobitné chránené územia“, ktorý je stanovený v článku 4 smernice o „biotopoch“, zahŕňa rôzne etapy.

136 Najprv v súlade s článkom 4 ods. 1 tejto smernice každý členský štát navrhne najmä zoznam lokalít uvádzajúci typy prirodzených biotopov, ktoré sa v nich nachádzajú, a tento zoznam, ako aj rôzne informácie týkajúce sa týchto lokalít predloží Komisii. Podľa článku 4 ods. 2 uvedenej smernice Komisia ďalej zo zoznamov predložených členskými štátmi vypracuje zoznam lokalít vybraných ako „lokality európskeho významu“. Podľa článku 4 ods. 4 tej istej smernice po schválení lokality európskeho významu ju dotknutý členský štát nakoniec označí ako „osobitné chránené územie“.

137 Z uvedeného vyplýva, že článok 4 ods. 1 druhý pododsek smernice „o biotopoch“ sa obmedzuje na úpravu prvej etapy postupu, ktorý musia členské štáty a Komisia dodržať na to, aby boli osobitne chránené územia správne označené.

138 Na druhej strane, hoci je pravda, ako poznamenáva Komisia, že povinnosť pravidelnej aktualizácie údajov vyplýva z článku 17 tejto smernice, keďže tento článok ukladá členským štátom povinnosť vypracovať každých šesť rokov správu, v ktorej musia podrobne uviesť najmä opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni a vplyv týchto opatrení na stav ochrany každej lokality, ten istý článok 17 neobsahuje žiadny odkaz na článok 4 smernice o „biotopoch“, ani všeobecnejšie žiadnu skutočnosť v prospech výkladu odseku 1 druhého pododseku tohto článku 4 v tom zmysle, že členské štáty sú povinné pravidelne poskytovať aktualizované údaje týkajúce sa osobitných chránených území.

139 Pokiaľ ide o ciele ochrany uvedené v článkoch 2 a 3 smernice o „biotopoch“, treba pripomenúť, že Komisia v súlade s článkom 9 tejto smernice pravidelne hodnotí prínos sústavy Natura 2000 k dosiahnutiu týchto cieľov. Na tento účel podľa článku 4 ods. 1 druhého pododseku uvedenej smernice táto inštitúcia prijala vykonávacie rozhodnutie 2011/484, ktorého odôvodnenie 4 uvádza, že obsah ŠFÚ pre sústavu Natura 2000 sa má pravidelne aktualizovať na základe najlepších dostupných informácií pre každú lokalitu sústavy.

140 Ako však uviedol generálny advokát v bode 98 svojich návrhov, aj za predpokladu, že by povinnosť členských štátov pravidelne aktualizovať údaje o každej lokalite označenej ako osobitné chránené územie mohla byť vyvodená z článku 9 smernice o „biotopoch“, takáto povinnosť nevyplýva z článku 4 ods. 1 druhého pododseku tejto smernice.

141 Výklad ustanovenia vzhľadom na jeho účel však nemôže mať za následok odstránenie celého potrebného účinku jasného a presného znenia tohto ustanovenia (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. marca 2007, Komisia/Belgicko, C-437/04, EU:C:2007:178, bod 56, ako aj z 20. septembra 2022, VD a SR, C-339/20 a C-397/20, EU:C:2022:703, bod 71).

142 Okrem toho okolnosť uvádzaná Komisiou, podľa ktorej väčšina členských štátov uznáva potrebu neustálej aktualizácie ŠFÚ, nie je relevantná pre výklad článku 4 ods. 1 druhého pododseku smernice o „biotopoch“. V tejto súvislosti, ako zdôrazňuje Spolková republika Nemecko, sa možno domnievať, že ak by normotvorca Únie chcel týmto ustanovením uložiť povinnosť pravidelnej aktualizácie, výslovne by to stanovil.

143 Z uvedeného vyplýva, že druhú výhradu treba zamietnuť.

144 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba konštatovať, že Spolková republika Nemecko si tým, že všeobecne a štrukturálne neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 a 6520 chránených sústavou Natura 2000, ktoré sú uvedené v prílohe I k tejto smernici, v lokalitách, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice o „biotopoch“.

145 V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

O trovách

146 Podľa článku 138 ods. 3 rokovacieho poriadku, ak účastníci konania mali úspech len v časti predmetu konania, každý z nich znáša svoje vlastné trovy konania. Keďže tak Komisia, ako aj Spolková republika Nemecko nemali úspech v častiach svojich výhrad, treba rozhodnúť, že znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. **Spolková republika Nemecko si tým, že všeobecne a štrukturálne neprijímala primerané opatrenia na predchádzanie poškodeniu typov biotopov 6510 (nížinné senové lúky) a 6520 (horské senové lúky) chránených sústavou Natura 2000, ktoré sú uvedené v prílohe I k smernici 92/43, v znení zmien, v lokalitách, ktoré sú pre tieto biotopy vymedzené, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článku 6 ods. 2 smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zmenenej smernicou Rady 2013/17/EÚ z 13. mája 2013.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **Európska komisia a Spolková republika Nemecko znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy